

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

Silendo stolidus sapienti par est

urn:nbn:de:bsz:31-101049

MVLIS praeclarum videtur bene loqui, prudentioribus appositè tacere. Quoties enim, extra notam simulationis, aut ignorantia, tacere fas est, silentium non loquacitatem, hominem cordatum indicare cordati iudicant: nec quanta quis, sed qualia loquatur; nec verborum molem, sed pondus attendendum esse. Ut moneta illa optima est, quae praetii plurimum habet in parvâ mole, sic sermo qui sensus, ait prudens vir, & confidenter addit; Quid visurus sim nescio, sed verbosos valde & una sapientes nondum vidi, Cor fatui (inquit Salom.) eructat stultitiam. Aut nihil igitur, aut accuratè loquendum; ne lingua, quae in humido ac lubrico est, (ut antiqui dicebant) alibi titubet, aut vacillet; nec enim turpe adèò pede, quam mente labi, ait Stoba. Concludo, & cum maximo silentium optimum atque tutissimum rerum administrandarum vinculum esse definitio.

VEel achten't een groote sake wel te konnen spreken; wyse luyden houden meer van wel te konnen swijghen, ja oordeelen dat so menichmael yemandt swijghen mach, buyten verdachtheyt van onwetenheydt ofte gheveynstheydt, dat het swyghen, en niet het spreken een waertheycken is van een rechtsinnich verstant. Niet hoe vele, maer hoedanighe reden dat yemandt voortbrenghet, niet de menichte, maer het ghewichte der woorden, is bedenkelyck: Ende ghelyck dat voor het beste gelt werdt ghehouden, 'twelck in weynich stoffe, groote waerde vervat: so moeten oock de redenen, die weynich woorden, en veel sins in hebben, hoochst gheacht werden. Ick en weet niet, seyter een gheleert man, wat ick noch sien sal, maer tot noch toe en hebbe ick noyt veelsprekenden mensche wijs gevonden. 'T schijnt stout gheseydt te zijn, doch Salomon selfs is al mede van dat ghevoelen; waer veel woorden zijn, seydt hy, daer hoortmen den sotten. Ghelyck het metael door sijn klanck, soo wordt den mensche door sijn reden onderscheyden, seydt Quintilianus. Het is daerom oorboir ofte gheene, ofte welvoeghende redenen voort te brenghen, op dat de tonghe, die in het natte gladde haer woonplaetse heeft, (ghelyck de ouden seyden) niet erghens in en glibbere; want ten wordt niet soo quaedt ghehouden metten voeten, als mette tonghe, te struyckelen.

MARTIALIS. **C**um te non nossem, dominum regemque vocavi:
Cum bene te novi, jam mihi Priscus eris.

ERASM. IN APOPT. Est aliqua sapientia pars, silentio stultitiam tegere.

ALCIAT EX GRÆCO. **Q**uam tacet haud quidquam differt sapientibus amens,
Stultitia est index linguae voxque sua,
Ergo premat labium, digitoque silentia signet,
E sese Pharium vertat in Harpocratem.

HEt vvas u aengefeyt, en dier genoech bevolen,
 Dat eenich diep gheheym hier binnen vvas verholen,
 Maer ghy en ruste niet, ô al te lossen maeght,
 Tot ghy al te mael tot uver schande, saeght.
 Laet daer des Heeren arck. des hemels diepe saken
 En staen u niet te sien, en minder aen te raken;
 Niet soecken is hier best, niet vveten hier' verkieft,
 Die soeckt, en vintet niet, of die het vint, verliest.

Tegenda non detegenda,

F*ida tibi nutrix hâc pixide sacra latere
 Dixerat, & satis hoc debuit esse tibi;
 Quid tractare manu, quid cernere, virgo, requiris,
 Quaeque tenere manu, quaeque videre nefas?
 Sacra Dei reverenter habe; quid faderis arcam
 Tangis? jô, cohibe stulta puella manus.
 In multis nescire juvat, scripsisse nocebit,
 Saepe perire fuit, quod reperire vocant.*

ECCLES. 3. 22.

Tu n'as que faire de voir de tes yeux les choses secretes.

QVel curieus desir ton pauvre esprit incite,
 Pour voir ce que ne dois? trouvant en seras quite,
 Ne sonde les secrets, ains mets au ciel ton cœur:
 Ne touche de la main a l'arche du Seigneur.

Idem

C Arcere nil opus est captam pepulise volucrem,
 Sponte sua fugiet, tu modo pande fores;
 Pande fores cavea, mox, qua data porta, volabit;
 Inque suum fugiet libera facta nemus.
 Corporis angusto mens enthea clauditur antro,
 Mors libertatem reddere sola potest:
 Mens age, pone metus; nec enim nisi vincula rumpit,
 Abrumpit quoties de tribus una colum.

Anders, op het selve beelt.

T En is van gheenen noot een voghel uyt te dryven,
 Hy wil oock even selfs niet in sijn hutte blyven;
 VVant als hy maer en siet het open vande lucht,
 Soo springht hy veerdigh op, en gheeft hem totte vlucht.
 Het lichaem is de koy, die houdt de ziel ghevanghen;
 De doot die maectse los, die maectse vrye ganghen;
 VVacrom, ô christen hert, waerom doch hier ghevreeft?
 Al velt de doot het lijf, sy maect een vryen gheest.

I O S. S C H A L I G E R.

Nescire velle quem magister optimus
 docere non vult erudita inscitia est.

B A S I L.

A Nimi morbus est, male & superflue
 de Deo querere.

H I L A R. D E T R I N.

Deus religione intelligendus est, picta-

te proficiendus est, sensu vero persequen-
 dus non est, sed adorandus.

D E V T. 29. 19.

L Es choses cachées appartient à l'E-
 ternel nostre Dieu: mais les choses
 revelées sont pour nous & nos enfans.

LÆDIT